

TRANØY KOMMUNE

Rådmannen

Det kgl. landbruksdep.
Postboks 8007

0030 OSLO

Landbruksdepartementet	
Saksnr.: 2003 / 1048	Doknr.: - 10
Mottatt: 15 JUN 2003 LP/SR	
Saksbeh.: SNW	Ark.: 772.14
Kopi:	Avskr.:

Saksnr. 03/ 00492
Saksbeh. Edin-Arne Olsen
Saksbeh dir telefon 77 87 40 11

Arkiv
K1

Deres ref.
96/04668

Dato
12.06.03

BEHOVET FOR FREDNING AV STONGLANDSHALVØYA- HØRING

Landbruksdepartementet ber i brev av 8. april d.å., om Tranøy kommunes høringsuttalelser i forbindelse med behovet for fredning av Stonglandshalvøya i Tranøy. Departementet viser til fredningsvedtaket av 11. november 1910 med begrunnelse at reinbeiting på halvøya gjorde betydelig skade på oppdyrket mark, gjerder og innhengninger. Det ble også i denne sammenheng pekt på manglende tilsyn fra reindriftsutøveren.

Departementet lister innledningsvis opp historien fra 1910 og og frem til ny resolusjon av 11. april 1980 med hjemmel i 1978-loven § 11 annet ledd. Her går det fram at Landbruksdepartementet kan gjøre unntak for fredningen når særlige forhold tilsier det.

Tranøy kommune viser innledningsvis til tilsendte høringsuttalelser fra Stonglandet Grunneierlag, Troms Bonde og småbrukarlag, beiteundersøkelsen av siv.agr. Loyd Villmo av 22. april 1998. Det legges i tillegg ved kopi av avtale inngått den 8. mai 00 mellom reindriftsinteressene, grunneierne, Tranøy kommune og Fylkesmannen i Troms. I tillegg legges ved kopi av brev fra Hans Prestbakmo til Reindriftsforvaltningen i Troms etter befarings i området som ble foretatt sommeren 2002.

Tranøy kommune har på nært hold fulgt de konflikter som har funnet sted de siste år og spesielt de siste 20 år. Tranøy kommune har også sluttet seg til den 5-årige avtalen som er inngått mellom grunneiere og reindriftsutøvere.

Tranøy kommune går imot oppheving av fredningen på Stonglandshalvøya med bakgrunn i de undersøkelser det er henvist til overfor og basert på 3 hovedfaktorer:

- **topografi**
- **bærekraftig utvikling**
- **konfliktsituasjonen**

Topografi

Områdene på indre del av Senja og spesielt i søndre del som omfatter Tranøy er områder hvor avstandene mellom sjø og fjell er små. En kan ikke snakke om "vidder" i vieste forstand, men et begrenset område som består av små dalfører, en god del løvskog og et svært begrenset barskogområde. Dette går klart frem ved å studere kartet nærmere.

Stonglandshalvøya er et unntak i så måte. Halvøya er relativt flat, med små fjellområder. Områdene i sør på øya har en blanding av utmark og med vesentlig innslag av innmark. Innmarkene ligger fra hav og innover mot utmarksområdene. Området er vel det området på Senja og i Tranøy som tidligst blir bart på våren, og er ellers snøfattig om vinteren sammenlignet med andre deler av kommunen.

Det største konflikten har dreid seg om at reinen beiter på **innmark**, noe som er ødeleggende for landbruksvirksomheten. Dette er naturlig, da innmarksområdene nærmest havet først blir snøfrie, enkelte år allerede fra mars måned. Hovedproblemstillingen har hele tiden vært at det er nærmest en umulighet å skille reinbeitingen på utmark og innmark. Dette er et resultat av de spesielt topografiske forhold på halvøya.

Bærekraftig utvikling

Undersøkelser foretatt av Hans Prestbakmo og beiteundersøkelser foretatt av sivilagr. Loyd Villmo, viser at beitegrunnlaget er begrenset på halvøya. Det vises også til at av nettopp denne grunn er det nødvendig med tilleggsforing om vinteren når det gis dispensasjoner. Beiteundersøkelsen viser også klart at det maksimalt kan gis dispensasjon for inntil 130 dyr. Det vises i denne sammenheng til beiteundersøkelsens side 14 hvor dette er detaljert beskrevet.

Tranøy kommune er av den oppfatning at ved en oppheving av fredningsvedtaket vil dette kunne medføre at kontrollmekanismene svekkes i forhold til inngåtte avtaler. Dette kan igjen medføre flere dyr enn området tåler iflg de undersøkelser som foreligger. I så måte vil dette være ødeleggende både på kort og lang sikt for å ivareta en bærekraftig utvikling i området, noe ingen av partene er tjent med.

Konfliktsituasjonen

Historien viser at konflikten mellom grunneiere og reindriftsutøvere har vært stor, vanskelig og til tider ødeleggende. Forskjellige tiltak har vært satt i verk, tidligere avtaler er blitt brutt, og for en del år siden ble det satt opp et skillegjerde ved Stonglandseidet for å skjerme reinen fra å trekke mot Stonglandshalvøya. Dette var et mislykket prosjekt., jfr. høringsuttalelsene.

Fylkesmannen i Troms tok etter henvendelse fra Landbruksdepartementet initiativ for å få en løsning på beitekonflikten på Stonglandshalvøya i samsvar med retningslinjer for meklingsråd i reinbeiteområder. Jeg viser her til vedlagt kopi av avtalen. Dette arbeidet lyktes og 8. mai 00 ble avtalen underskrevet mellom grunneiere, reindriftsutøvere, fylkesmannen og ordfører i Tranøy kommune.

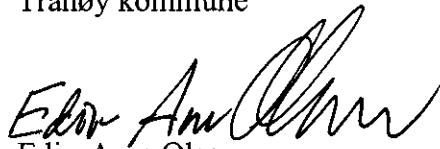
Ut fra det kommunen kjenner til og de høringsuttalelser som Departementet har fått er dette **det mest konfliktdempende tiltak som hittil er gjennomført**. Kommunen viser her spesielt til rapport fra Hans Prestbakmo side 1 hvor det står ” Geir Eidissen (grunneier) og Johannes Påve (reineier) er enige om at det siste vinter ikke var noen konflikter av betydning mellom reineiere og beboere på Stonglandshalvøya. Begge peker på at det er viktig med god kommunikasjon mellom partene for å unngå nye konflikter”. Rapporten er underskrevet 17. september 2002.

Tranøy kommune mener det vil være galt i denne situasjonen å oppheve fredningsvedtaket, da et slikt vedtak med stor sansynlighet vil øke konfliktnivået, som er ødeleggende for hele bygdemiljøet på Stonglandshalvøya.

Kommunen vil i denne høringsuttalelsen be Departementet legge vekt på disse forhold, slik at avtalen får tid til å virke, bli utprøvet og evaluert på en skikkelig måte.

Tranøy formannskap har i dag hatt møte om saken og sluttet seg enstemmig til høringsuttalelsene., jfr. overfor.

Med hilsen
Tranøy kommune

Edin-Arne Olsen
rådmann

Kopi til: Stonglandet grunneierlag v/ Ronald Sandbakk

BEITEKONFLIKT PÅ STONGLANDSHALVØYA

Avtale inngått mellom partene 08.05.00

Innledning

Etter henvendelse fra Landbruksdepartementet har fylkesmannen tatt initiativ til å få en løsning på beitekonflikten på Stonglandshalvøya i samsvar med Retningslinjer for meklingsråd i reinbeiteområder, av 04.09.97. Fylkesmannen innkalte 24.02.00 to representanter fra hver av partene til et forberedende møte for å bli kjent med sakens innhold. Møtet ble holdt 21.03.00 hos fylkesmannen, og fra partene deltok Osvald Iversen og Roald Sandbakk på vegne av grunneierne samt Johannes Påve og Åge Kristiansen på vegne av reindriften i distriktet. Det ble funnet grunnlag for å gå videre med saken i meklingsråd, og til møte i meklingsrådet ble Tove Aagnes Utsi utpekt som fagkyndig i reindrift og Knut Frantzen som fagkyndig i jordbruk. Karin Påve møtte i tillegg som representant for reindriften. Meklingsmøtet ble holdt 03.04.00 hos fylkesmannen. Det ble funnet grunnlag for å utarbeide en skisse for mulig løsning av konflikten, og den skulle være grunnlaget for et nytt møte i meklingsrådet mandag 8. mai 2000.

Bakgrunn

Området Stonglandshalvøya er fredet mot reinbeiting i henhold til Landbruksdepartementets vedtak av 13.04.81. Landbruksdepartementet kan, når særlige forhold tilsier det, gjøre unntak fra fredningen. Dispensasjonsmyndigheten er delegert fra Landbruksdepartementet til Reindriftssjefen/ Reindriftsforvaltningen. Dispensasjonsmuligheten har vært brukt, og siste vinter har den vært knyttet til bruk av Stonglandshalvøya som reinbeite frem til 15. april 2000 for 150 rein. For reindriften oppfattes det som et stort problem at det tar lang tid å få avgjort en dispensasjonssøknad.

Konflikten gjelder rein som oppholder seg på Stonglandshalvøya om vinteren og i overgangsperiodene mellom vinter og vår.

Det har vært forsøkt å skille rein og jordbruk ved hjelp av et gjerde over Stonglandseidet. Da forsøket nå betraktes som mislykket, har det seinere vært snakket om å anlegge et mye lengre gjerde, eventuelt å gjerde inne jordbruksområdene. Partene synes i dag å være enige om at bruk av gjerde over Stonglandseidet ikke kan løse konflikten.

Det bør likevel kunne tilbys gjerde til de grunneiere som selv ønsker å gjerde inne sine innmarksteiger. Fylkesmannen forstår partene slik at de kan enes om bruk av Stonglandshalvøya som vinterbeite for rein.

Fylkesmannen har lagt til grunn ønsket om en ordning som dekker behovet for forutsigbarhet for begge parter, og at en slik ordning i første omgang prøves for en avgrenset periode, for eksempel 5 år, før den evalueres.

Avtale

Det søkes om dispensasjon fra fredningsbestemmelsen for bruk av Stonglandshalvøya som reinbeiteområde for inntil 150 rein for de kommende 5 vintersesonger under ett, slik at det ikke må søkes eller forhandles for hver sesong. Med vintersesong menes perioden fra 1. november til 15. april, men til utgangen av april dersom det ikke er tilfredsstillende beiteforhold utenfor Stonglandshalvøya. Skulle vinteren bli slik at det blir nødvendig med utvidelse av denne perioden, må det bli gjenstand for søknad på vanlige vilkår.

Det forutsettes at det avsettes midler til samtidig beiteovervåking slik at reintallet ikke overstiger beitenes bærekraft. Øvre reintall skal vurderes hvert annet år av områdestyret for Troms reinbeiteområde. Denne vurdering skal kunne påklages til Reindrifststyret. Midler til beiteovervåking stilles til disposisjon for områdestyret.

Det tilbys gjerde-materiell til de grunneiere som selv ønsker å gjerde inn sine innmarksteiger.

Det oppnevnes en tvistenemnd på 3 personer, som trer i funksjon dersom det skulle oppstå uhell eller episoder i avtaleperioden. Tvistenemnda består av en representant oppnevnt av Sør-Senja reinbeitedistrikt, en representant oppnevnt av grunneierlaget på Stonglandshalvøya mens lederen oppnevnes av Fylkesmannen i Troms. Tvistenemndas avgjørelser kan ikke påklages. Tvistenemnda er ikke å oppfatte som en voldgiftsdomstol.

Oppfølging

Fylkesmannen tar saken opp med Landbruksdepartementet hva angår selve dispensasjonen fra fredningsvedtaket.

Partene forplikter seg til å respektere ordningen slik den er beskrevet og etter beste evne sørge for at uhell eller episoder som går ut over avtaleteksten ikke oppstår. Ved akutt behov anmodes Fylkesmannen i Troms om å ta initiativ til å oppnevne tvistenemnd.

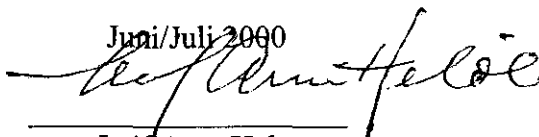
Fylkesmannen vil søke SND om midler til beiteovervåking, til eventuelt gjerde-materiell, til bruk av tvistenemnd og til å betale erstatning for skader ved eventuelle hendelige uhell eller episoder. Det er SND som forvalter midler til konfliktforebyggende tiltak i henhold til forskrift av 3. juli 1996.

Bortfall

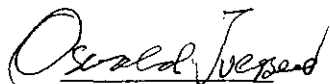
Denne avtalen faller bort med øyeblikkelig virkning dersom fredningen av Stonglandshalvøya oppheves av Landbruksdepartementet eller blir kjent ugyldig av domstolene.

Partene og fagkyndige som har møtt i meklingsrådet anbefaler denne avtalen ved nedenstående signaturer.

Juni/Juli 2000

Leif Arne Heløe

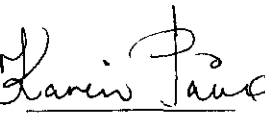
Osvald Iversen

Ronald Sandbakk

Johannes Påve

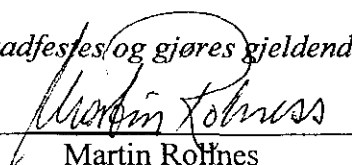
Karin Påve

Tove Aagnes Utsi

Knut Frantzen

Avtalen stadfæstes og gjøres gjeldende for en periode på 5 år fra 1. september 2000

dato/sign.

Martin Røhnes

ordfører i Tranøy kommune

dato/sign.

Magne Huuva
styreleder, Troms reinbeiteområde

Hans Prestbakmo
9321 Moen
Telefon/fax 77831324

REINDRIFTSKONTORET I TROMS	
Jnr.: 1602	Dato: 19.09.02
Ark.: 5245	Belt.: SR

9321 Moen 17.09.02

Reindrifftsforvaltninga i Troms
9321 Moen.

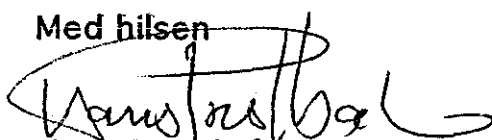
Reinbeite på Stonglandshalvøya.

Viser til brev av 14. mai 02 og oversender rapport og regning for befaring som er foretatt i sommer.

Det jeg har gjort er det som er antydnet fra Fylkesmannen, men jeg kan ikke se at det ville komme noe ut av ei mer grundig beitegransking.

Jeg regner med at dere sender kopi av rapporten til partene.

Med hilsen

Hans Prestbakmo

Hans Prestbakmo
9321 Moen
Telefon/fax 77831324

Kort rapport - Reindrift på Stonglandshalvøya.

Viser til brev av 14.05.02 fra Reindrifftsforvaltningen i Troms med diverse bilag angående Stonglandshalvøya.

Hva er gjort?

25. mai i år var jeg på befaring på Stonglandshalvøya. Jeg kjørte da rundt øya og gikk over det meste av halvøya. Samtidig besøkte jeg Johannes Påve og stilte en del spørsmål til han angående bruken av det aktuelle området. Jeg fikk ikke tak i Geir Eidissen på denne turen.

Seinere, 13. september, besøkte jeg Geir Eidissen for innsamling av opplysninger fra han.

Johannes Påve opplyste at det vinteren 2001/02 var ca 127 rein på vinterbeite på Stonglandshalvøya. Reinen kom utover tett før jul og det meste var der til rundt 1. april. Resten, 14 dyr, blei tatt ut i løpet av april.

På vinteren har reinen holdt seg mest ut mot Stangnesodden. Det har vært drevet med litt tilskottsforing av reinen gjennom vinteren. Dette virker gunstig for å holde kontroll med dyrene.

Foringa bør foregå i utmarka for ikke å venne reinen til å holde nær innmarka.

7 - 8 okserein besøkte innmarka hos Olav Ryvoll noen ganger i løpet av vinteren, men blei hentet ut av reieneierne.

Geir Eidissen og Johannes Påve er enige i at det siste vinter ikke var noen konflikter av betydning mellom reieneierne og beboerne på Stonglandshalvøya. Begge peker på at det er viktig med god kommunikasjon mellom partene for å unngå nye konflikter.

Reintallet sist vinter var innafor de rammer som er antydnet som kapasitet for vinterbeiting på halvøya i Villmos rapport fra 1998. Av rapporten framgår at lavbeitene på halvøya er sterkt beitet og at det ikke er registrert skade som følge av reinbeiting, av noe slag på annen vegetasjon.

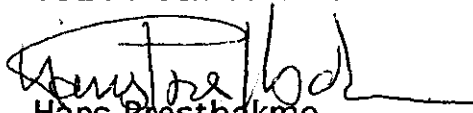
På bakgrunn av at det årlig har beitet rein på halvøya siden beitegranskinga, kan en ikke vente noen endring av beitenes tilstand. Dette blei bekreftet av det jeg såg ved befaringa 25. mai.

Etter mitt syn vil ei ny beitegransking av halvøya ikke ha noen hensikt. Den vil ikke kunne bekrefte eller avkrefte noe. Feilene/variasjonene ved ei ny granskinga vil være minst like store som eventuelle endringer slik forholdene er her. Dette vil være forholdet sjøl om det er samme person som foretar granskinga

Tilstanden for lavbeitene på halvøya vil neppe endre seg til det positive ved beiting med det reintall som er antydnet i rapporten. Den årlige tilveksten på lavbeitene vil bli tatt ut hvert år. Skal lavbeitene kunne ta seg opp, må de hvile noen år eller det må gjennomføres mer tilskottsforing av reinen

Kommende vinter ønsker jeg å gjennomføre ei befaring av Stonglandshalvøya sammen med representanter for begge parter. Det vil gi et bedre bilde av forholdene her enn sommerbefaring.

9321 Moen 17.09.02

Hans Prestbakmo